

Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto

Dataskyddsombudets verksamhetsberättelse 2020

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Österbottens förbunds dataskyddsombud och dataskyddsgrupp	4
3	Dokumentation som visar genomförandet av dataskyddet	5
3.1	Dataskyddsbeskrivningar.....	5
3.2	Datasytembeskrivning	6
3.3	Den personuppgiftsansvariges register över behandling	6
3.4	Avtal	6
3.5	Samtycke och skrivningar i dokument	7
3.6	Tillgodoseende av enskilda personers rättigheter.....	7
4	Kunskaper om dataskydd	8
4.1	Personalen.....	8
4.2	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas (mdb) VAHTI-sakkunnignätverk	9
4.3	De förtroendevalda	9
5	Västra Finlands Europakontor	10
6	Framtidsutsikter för dataskyddsarbetet	11

1 Inledning

EU:s allmänna dataskyddsförordning 2016/679 trädde i kraft den 24 maj 2016 och blev tillämplig senast den 25 maj 2018. Enligt förordningen ska alla myndigheter och offentliga organ oavsett vilken information de behandlar samt andra organisationer i vilkas kärnverksamhet ingår systematisk och omfattande övervakning av personuppgifter eller behandling i stor omfattning av särskilda kategorier av personuppgifter utnämna ett dataskyddsombud.

Dataskyddsförordningen kräver att organisationerna kan visa att de följer förordningen. Detta kallas den personuppgiftsansvariges ansvarsskyldighet, och denna verksamhetsberättelse av dataskyddsombudet är således ett sätt att visa att skyldigheten fullgörs. Vid Österbottens förbund skrevs dataskyddsombudets första verksamhetsberättelse år 2018.

De viktigaste målen för år 2020 var att fortsättningsvis skapa modeller och införa sådana tillvägagångssätt som gör det möjligt att påvisa att Österbottens förbunds dokument samt verksamhetsmodeller och -praxis motsvarar kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella dataskyddslagen, samt att utveckla personalens kunskaper i dataskydd och datasäkerhet.

2 Österbottens förbunds dataskyddsombud och dataskyddsgrupp

Till Österbottens förbunds dataskyddsombud har genom tjänstemannabeslut 142/2018 utnämnts kulturchef Tarja Hautamäki, som tog sig an uppdraget som bisyssla den 27 mars 2018. Dataskyddsombudet ska ge anvisningar om Österbottens förbunds dataskyddsarbete och har som stöd en utsedd dataskyddsgrupp (Margot From, Marianne Höglund, Marie Sjölin, Riitta Isoniemi, Johanna Leppänen, Irina Nori och Gustav Nygård). Dataskyddet berör hela personalen och det har poängterats att dataskyddsfrågor ingår som en väsentlig del i hela personalens arbetsuppgifter.

Som ordförande för dataskyddsgruppen fungerar dataskyddsombudet, som efter behov kan besluta om förändringar i gruppens sammansättning. Österbottens förbunds dataskyddsombud har också väglett Västra Finlands Europakontor i dess dataskyddsarbete, för vilket kontorets direktör har det operativa ansvaret.

När det gäller kommunikationsrutiner har dataskyddsgruppen haft Österbottens förbunds informationsgrupp som stöd.

3 Dokumentation som visar genomförandet av dataskyddet

Den personuppgiftsansvarige ska informera de registrerade om behandling av personuppgifter och de registrerade har rätt att få veta vilka uppgifter om dem som finns lagrade i register. Information om behandling av personuppgifter finns på [webbplatsen](#) i dokumentet *Behandling av personuppgifter vid Österbottens förbund*, som innehåller en beskrivning av de allmänna principerna för behandling av personuppgifter samt dataskyddsbeskrivningar. Behandling av personuppgifter beskrivs också i datasystemsbeskrivningar, den personuppgiftsansvariges register över behandling, dokumentmallar, informationshanteringsmodellen och strategier som lagrats i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem.

Innehållet i dataskyddsbeskrivningarna, dokumentmallarna, informationshanteringsmodellen och strategierna är offentligt. Tillgången till sådan detaljerad information om Österbottens förbunds lösningar och åtgärder för informationssäkerhet som ingår i datasystembeskrivningen och den personuppgiftsansvariges register över behandling är av säkerhetskäl begränsad till de personer som behöver uppgifterna i sitt arbete. Uppgiftstyperna i beskrivningarna är däremot offentliga.

3.1 DATASKYDDSBESKRIVNINGAR

Österbottens förbund upprätthåller följande personregister, som är relevanta för verksamheten:

- Register över hyrd IKT-utrustning och register för licenshantering
- Kulturnämndens bidragsregister
- Partner- och kontaktregister
- Reseregister
- Register över projektaktörer i Österbotten
- Österbottens evenemangskalender
- Ärendehanteringssystemet Tweb
- Inspelningsregister

Varje personregister har en utsedd person som är ansvarig för registret. Dataskyddsbeskrivningarna för registren finns samlade i dokumentet *Behandling av personuppgifter vid Österbottens förbund*, vilket finns offentligt tillgängligt på Österbottens förbunds [webbplats](#). De anställda har instruerats att hänvisa till dokumentet när de begär att få kundernas personuppgifter och samtycke till insamling av uppgifterna. Dokumentet har uppdaterats under år 2020 och inspelningsregistret har lagts till som ett nytt personregister.

Västra Finlands Europakontor har dataskyddsbeskrivningar för informationstjänster och besökargrupper.

3.2 DATASYSTEMBESKRIVNING

Det finns en separat datasystembeskrivning av alla de datasystem som Österbottens förbund använder. En del av datasystemen är väsentliga för att de ovan nämnda personregistren ska kunna upprätthållas. Datasystembeskrivningen är uppdaterad och innehåller följande uppgifter:

- systemets namn och typ
- ansvarig enhet och person med ansvar för innehållet
- systemadministratör
- ändamål
- informationskällor
- tidpunkt då uppgifterna började lagras
- uppgifternas offentlighet
- systemets offentliga adress
- placering av datalagret
- typ av sekretessbelagda uppgifter

3.3 DEN PERSONUPPGIFTSANSVARIGES REGISTER ÖVER BEHANDLING

En organisation ska alltid upprätta ett register över behandling av personuppgifter, såvida inte behandlingen endast är tillfällig. Registret är ett internt dokument för organisationen och ett hjälpmedel för att få en bild av behandlingen av personuppgifter. Tillsynsmyndigheten kan vid behov bedöma lagenligheten i behandlingen av uppgifter utifrån registret, och det ska på begäran överlämnas till tillsynsmyndigheten.

Den personuppgiftsansvariges register över behandling vid Österbottens förbund är upprättat enligt dataombudsmannens byrås modellunderlag. Det innehåller uppgifter om följande:

- löneutbetalning
- betalning av arvoden
- rekrytering samt arbetsavtals- och tjänsteförhållande
- personalfrånvaro
- ersättning för rese- och logikostnader
- leverantörsreskontra
- avslutande av arbetsavtals- och tjänsteförhållande
- personalens kunskaper om dataskydd.

3.4 AVTAL

Om en behandling genomförs av en annan organisation (personuppgiftsbiträde) på den personuppgiftsansvariges vägnar ska denne ingå ett skriftligt avtal med personuppgiftsbiträdet om behandling av personuppgifter. Österbottens förbund uppdaterade under året dessa avtal och säkerställde genom bilagor till avtalen att personuppgiftsbiträdena har ålagts ansvaret för dataskyddet av registren.

3.5 SAMTYCKE OCH SKRIVNINGAR I DOKUMENT

Av medlemmarna i Österbottens förbunds förtroendeorgan och i grupper som sammanträder regelbundet efterfrågas samtycke till insamling av de uppgifter som är nödvändiga för arbetet och som anges i dataskyddsbeskrivningen vid det första mötet för mandatperioden eller vid gruppens första möte. En mall för en standardtext till en föredragningslista har gjorts för detta ändamål. Standardtexten finns tillgänglig i ärendehanteringssystemet.

De handlingar som gäller dataskydd och behandling av personuppgifter samlas i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem på ett enda ställe, där de är lätta att hitta. Också Västra Finlands Europakontors dataskyddsbeskrivningar är lagrade i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem, men själva personregistren finns i Europakontorets egna datasystem.

De kommunikativa åtgärder och riktlinjer som gäller vid eventuella avvikelser i dataskyddet och informationsläckor finns nedskrivna i Österbottens förbunds kommunikationsstrategi. Frågor om dataskydd har inte tagits upp separat i andra strategiska dokument.

Promemoriorna från dataskyddsgruppens möten sparas i Österbottens förbunds ärendehanteringssystem.

3.6 TILLGODOSEENDE AV ENSKILDA PERSONERS RÄTTIGHETER

Den registrerade har enligt artiklarna 15 och 16 i dataskyddsförordningen rätt att granska vilka personuppgifter om honom eller henne som Österbottens förbund behandlar. Den registrerade kan också begära att felaktiga personuppgifter rättas samt enligt artikel 17 att uppgifter raderas ur registren. För dessa ändamål har det gjorts formbundna blanketter och instruktioner, som finns på Österbottens förbunds [webbplats](#).

Till Österbottens förbund inkom under år 2020 ingen sådan begäran som grundar sig på de ovan nämnda artiklarna.

4 Kunskaper om dataskydd

4.1 PERSONALEN

Ansvaret för dataskyddet vilar på Österbottens förbunds ledning, men alla anställda förväntas tillägna sig dataskyddspraxis som är nödvändig i det dagliga arbetet. Nyanställda på Österbottens förbund förväntas avlägga kursen [Dataskydd i vardagen](#) eller [Dataskyddets ABC för personalen inom den offentliga förvaltningen](#) och tillhörande webbttest. År 2020 avlade tre personer kursen Dataskydd i vardagen och två personer kursen Dataskyddets ABC, vilket finns noterat i ärendehanteringssystemet.

Personalen vid Österbottens förbund och Västra Finlands Europakontor har informerats om följande dataskyddsfrågor på personalmötena och via en intern sändlista för utskick till personalen:

- 25.2 Användning av textmallar i föredragningslistor för begäran om samtycke.
- 18.3 Dataskyddsombudets meddelande om behandling av arbetstagarnas personuppgifter och coronaviruset
- 14.4 Webbseminarier öppna för alla
 - 5.5 [Ajankohtaista digitaalisesta turvallisuudesta](#) (Aktuellt om digital säkerhet)
 - 12.5 [Ajankohtaista tietosuojasta](#) (Aktuellt om dataskydd)
- 28.4 Yrkehögskolan Centrias SecuBot-projekts webinarium Arbeta säkert på distans 8.5
- 1.8 MDB:s rapport [Coronaviruspandemins inverkan på den digitala säkerheten](#)
- 18.8 [Handbok i dataskydd i arbetslivet](#)
- 27.8 THL:s webinarium om Coronablinkern och integritetsskyddet.
- 24.9 Tietoturva ry:s webbseminarium Koronaviruspandemia – Mitkä ovat 6 kk:n opit tieto- ja kyberturvallisuuden näkökulmasta? Miten varautua tulevaan talveen? (Vilka är lärdomarna från 6 månader ur data- och cybersäkerhetsperspektiv? Hur förbereda sig för den kommande vintern?)

Eftersom personalens på grund av coronapandemin under det gångna året huvudsakligen övergick till distansarbete, har personalen uppmuntrats att på egen hand delta i bland annat följande webbevenemang och -kurser som främjar den digitala kompetensen och cybersäkerhetskunskaperna:

- Digi- och cybersäkerhetsöversikter på [webbplatsen Suomidigi](#).
- Webbkurser på eOppiva-tjänsten [Dataskyddets ABC](#), [Digital säkerhet i arbetslivet](#), [Agera säkert i den digitala världen](#) och
- MDB:s och finansministeriets gemensamma podcastserie [Digiturvakompassit \(Digisäkerhetskompasser\)](#).

Österbottens förbund deltog 26–30.10 i programmet under veckan för digital säkerhet som koordinerades av MDB. Under veckan erbjöds personalen möjlighet att använda en timme av arbetstiden på valfritt sätt för att utveckla sina kunskaper i digital säkerhet.

4.2 MYNDIGHETEN FÖR DIGITALISERING OCH BEFOLKNINGSDATAS (MDB) VAHTI-SAKKUNNIGNÄTVERK

Österbottens förbunds dataskyddsbud deltar i sakkunnigrupsarbetet inom MDB:s tväradministrativa VAHTI-grupp, som är en samarbets- och samordningsgrupp för den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen. Mål för VAHTI-verksamheten är bland annat att

- verka för att medborgarnas och intressenternas förtroende för de digitala tjänster som den offentliga förvaltningen producerar upprätthålls
- stödja utvecklingen av den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen
- främja ett tryggt ibruktagande av ny teknik inom den offentliga förvaltningen
- producera en nationell lägesbild av den digitala säkerheten inom den offentliga förvaltningen
- utveckla samarbetet nationellt och internationellt också med näringslivet.

VAHTI-arbetsgrupperna är fem till antalet: 1) utveckling av riskhantering, 2) utveckling av verksamhetens kontinuitet och beredskap, 3) utveckling av digital säkerhet inom IKT-tjänster, 4) utveckling av dataskydd och 5) utveckling av kompetens inom digital säkerhet. Dataskyddsbudet vid Österbottens förbund har deltagit i arbetsgrupper, där dataskydd och kompetens inom digital säkerhet utvecklas. Dessutom har dataskyddsbudet deltagit i MDB:s VAHTI-sakkunnignätverks gemensamma temamöten 22.4 (ledningens och personalens kompetens och kultur inom digital säkerhet), 28.4 (utveckling av verksamhetens kontinuitet och beredskap), 5.5 (utveckling av riskhantering), 7.5 (utveckling av digital säkerhet inom molntjänster) och 19.5 (utveckling av dataskydd) samt VAHTI:s månatliga informationsmöten 21.4, 20.5, 17.6, 28.8, 30.9, 21.10, 18.11 och 15.12.

4.3 DE FÖRTROENDEVALDA

Eftersom det i sista hand är de förtroendevalda som har ansvar för riktlinjerna i Österbottens förbunds verksamhet, ska också deras dataskyddskunskaper och -insikter hållas uppdaterade. Dataskyddsbudets verksamhetsberättelse delges förtroendeorganen som separata mötesärenden.

5 Västra Finlands Europakontor

Västra Finlands Europakontor har samlat in personuppgifter av besökargrupper för att kunna mata in uppgifterna i kontorets passerkontrollsystem och med tanke på besök på EU:s institutioner. Den anställda på kontoret som har huvudansvaret för besöket ansvarar för att de insamlade personuppgifterna raderas ur kontorets system efter besöket. På grund av restriktionerna under coronapandemin har det i praktiken inte varit möjligt att ta emot gruppbesök. Kontoret har inte heller fått några förfrågningar av registrerade personer om behandlingen av personuppgifter.

Västra Finlands Europakontor tillhandahåller en elektronisk informationstjänst, som administreras av en praktikant. Av personer som registrerar sig som prenumeranter efterfrågas samtycke till att deras uppgifter registreras för detta ändamål. Eftersom Europakontoret byter praktikant med regelbundna intervall ansvarar kontorets direktör för att praktikanten får tillräckligt med vägledning i dataskyddsfrågor.

6 Framtidsutsikter för dataskyddsarbetet

Dataskyddslagstiftningen står i centrum för det ramverk som reglerar informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, och den är i hög grad sammanknuten med flera andra lagar (se nedanstående bild, källa: finansministeriet).

I och med den nationella lagen om informationshantering (906/2019), som trädde i kraft i början av år 2020, samlades största delen av flera olika lagars bestämmelser om informationshantering inom den offentliga sektorn i en enda lag. I den nya allmänna lagen definieras hanteringen av hela livscykeln för information inom den offentliga förvaltningen samt säkerställs en enhetlig hantering av informationsmaterial och en informationssäker behandling enligt offentlighetsprincipen.

Syftet med lagen om informationshantering är också att främja interoperabiliteten mellan olika myndigheters informationssystem och informationslager. När sådana gränssnitt öppnas upp, beskrivs och definieras är det skäl att vara särskilt uppmärksam på hur kraven på dataskydd uppfylls vid eventuella överföringar av informationsmaterial från en myndighet till en annan.

Under år 2020 utarbetades Österbottens förbunds informationshanteringsmodell utgående från lagen om informationshantering. Godkännandet och verkställandet av modellen sköts upp till början av år 2021.

Hur dataskyddet genomförs beror i praktiken på kunskapsnivån hos de personer som tillämpar bestämmelserna om dataskydd samt på datasäkerheten. Personalen ska uppmuntras att delta i kurser om dataskydd och datasäkerhet samt att tänka på dataskyddsfrågor i sitt dagliga arbete. Instruktioner och råd ges i Österbottens förbunds interna kommunikationskanaler, dokumenten som finns lagrade i ärendehanteringssystemet samt vid utbildningar riktade till personalen.

Österbottens förbund borde förbereda sig på och gå in för att upprätta ett årligt databokslut. Syftet med databokslutet är att påvisa att den personuppgiftsansvarige fullgör sina skyldigheter, visa förtroende gentemot intressentgrupper samt att vara ett verktyg för ledning och intern övervakning. Dokumentet beskriver hur informationssäkerheten och dataskyddet är ordnade, informationshanteringen, informationslagren och informationsflödena, den lagstiftning och de anvisningar som påverkar informationsbehandlingen, de registrerades rättigheter, uppföljningen och rapporteringen samt bedömningen och utvecklingen. Databokslutets syfte är alltså något mer än bara ett verktyg för att skydda personuppgifter.

Hittills har inget separat databokslut upprättats om Österbottens förbunds verksamhetsberättelse, utan det väsentligaste om dataskyddet har tagits upp i dataskyddsombudets verksamhet, som har ett mera begränsat innehåll och finns tillgänglig på förbundets webbplats.

Dataskyddsombudet är med i MDB:s VAHTI-sakkunnigarbetsgrupper och utvecklar bland annat självvärderingsverktyg för dataskydd och dataskyddsutbildningar för personalen inom den offentliga förvaltningen, vilka tas i bruk vid Österbottens förbund när de blir färdiga år 2021.

**Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto**

Sandögatan 6 B - Hietasaarenkatu 6 B
PB - PL 174, 65101 Vasa - Vaasa
Tfn - Puh. 06 320 6500

www.obotnia.fi
info@obotnia.fi